

تاریخ تصویب : ۱۳/۱۱/۱۳۴۸

آیین‌نامه سازمان بنادر و کشتیرانی مصوب ۱۳، ۱۱، ۱۳۴۸ کمیسیونهای دارایی مجلسین

فصل اول - کلیات:

ماده اول - سازمان بنادر و کشتیرانی که در این آیین‌نامه اختصاراً سازمان نامیده می‌شود دارای شخصیت حقوقی است و بر طبق مقررات این آیین‌نامه اداره می‌شود.

ماده دوم - سازمان وابسته به وزارت دارایی بوده و مرکز آن در تهران است و سازمان می‌تواند با تصویب شورای عالی خود در هر یک از بنادر فعلی کشور و یا بنداری که بعداً به وجود خواهد آمد دارای اداره یا شعبه باشد.
فصل دوم - وظایف و اختیارات:

ماده سوم - وظایف سازمان به شرح زیر است:

۱ - اداره امور بندری و امور دریایی بازرگانی کشور.

۲ - ایجاد و تکمیل و توسعه ساختمانها و تأسیسات و تعمیرگاه‌های بندری و دریایی بازرگانی و وسائل و تجهیزات مربوط و بهره‌برداری از آنها.

۳ - تهیه و تنظیم و اجرای مقررات بندری و دریایی و کشتیرانی بازرگانی طبق قوانین مربوط.

۴ - تنظیم امور مربوط به راهنمایی کشتیها با تصویب شورای عالی سازمان.

۵ - اداره امور تخلیه و بارگیری و حمل و نقل کالا در محوطه بنادر و انبار اداری در بنادر کشور (بنادری که سازمان دارای اداره یا شعبه است).

۶ - اداره شبکه‌های مخابراتی (رادیویی، تلگرافی، تلفنی، تله‌تایپ، و غیره) در دریا و خشکی برای تماس با کشتیها و بنادر تابعه و تهیه و تأمین وسائل مربوط با همکاری وزارت پست و تلگراف و تلفن.

۷ - نظارت کامل در امور کشتیرانی ساحلی و بازرگانی و مجاهدت در توسعه آنها و تأمین ایمنی عبور و مرور و انجام هر نوع اقدامی که در پیشرفت و توسعه فعالیت کشتیرانی‌های بازرگانی و ساحلی لازم باشد.

۸ - اداره و برقرار نمودن علائم و وسائل روشنایی دریایی و رودخانه‌ای برای تأمین ایمنی عبور و مرور کشتیها و شناورها.

۹ - ثبت کشتیها و شناورهای بازرگانی و تفریحی و خیریه دارای تابعیت کشور و اجرای مقررات مربوط.

۱۰ - اعطای گواهی‌نامه‌های صلاحیت فنی، دریایی و غیره به افراد و واحدهای دریایی طبق مقررات مربوط.

- ۱۱ - وصول حقوق و عوارض بندری، رودخانه‌ای و حق تخلیه و بارگیری و باربری و انبارداری و سایر درآمدهایی که بر طبق مقررات مربوطه وسیله سازمان یا سایر سازمان‌های دولتی برای سازمان وصول می‌شود.
- ۱۲ - اجرای قانون دریایی ایران و انجام وظایف مقرر در قانون راجع به اجازه تأسیس سازمان بنادر و کشتیرانی و سیر قوانین و مقررات مربوط.
- ۱۳ - تعیین نحوه استفاده و نرخ بهره‌برداری از تأسیسات و تجهیزات بندری و اموال منقول و غیر منقول سازمان و اجرای آن پس از تصویب شورای عالی.
- ۱۴ - تحقیق و مطالعه در امور بندری و دریایی و کشتیرانی بازرگانی.
- ۱۵ - تهیه و تنظیم برنامه سال بعد و همچنین برنامه‌های دراز مدت و اجرای آنها پس از تصویب شورای عالی سازمان.
- ۱۶ - بررسی طرح موافقت‌نامه‌ها و قراردادهای بین‌المللی مربوط به امور بنادر و کشتیرانی و دریانوردی بازرگانی جهت تقدیم به مراجع مربوط.
- ۱۷ - عضویت در سازمان‌های بین‌المللی مربوط به بنادر و کشتیرانی با موافقت شورای عالی سازمان و تصویب مجلسین.
- ۱۸ - شرکت در کنفرانس‌ها و مجامع بین‌المللی مربوط به بنادر و کشتیرانی.
- ۱۹ - تعیین منطقه آزاد در صورت لزوم و تهیه مقررات و شرایط استفاده از آن با موافق شورای عالی سازمان و تصویب مجلسین.
- ۲۰ - در اختیار گرفتن و اداره خطوط راه‌آهن از سوزن ورودی تا سوزن خروجی به محوطه بندر و همچنین دارا بودن واگنها و لوکودیزلها و وسائل مربوط به آنها و وسائل ضروری دیگر جهت تأمین تخلیه و بارگیری کالا برای حمل به انبارهای سرباز و سرپوشیده.
- ۲۱ - تأسیس آموزشگاه تعلیم راهنمایان و کارکنان دریانوردی بازرگانی و اعزام دانشجو برای تحصیل در رشته‌های تخصصی به خارج از کشور با توجه به احتیاجات سازمان.
- ۲۲ - صدور اجازه تأسیس اسکله و سایر تأسیسات و تجهیزات ضمن تصویب طرح مربوطه با داشتن حق نظارت در اجرا و بهره‌برداری.
- ۲۳ - صدور اجازه تأسیس دفتر، خانه ملوانان، رستوران و انبار و سایر تأسیسات لازم به درخواست متقاضیان صلاحیتدار. سازمان می‌تواند با توجه به امکانات خود در بنادر زمین برای تأسیسات مزبور از طریق اجاره واگذار نماید.

۲۴ - واگذاری آن قسمت از خدمات سازمان که انجام آن از طرف بخش خصوصی به صرفه و صلاح می‌باشد به مؤسسات خصوصی واجد صلاحیت.

۲۵ - اهتمام در پایین آوردن نرخ کرایه حمل کالا به بنادر ایران با تجهیزات بنادر و تسریع در امر تخلیه و بارگیری و از بین بردن مدت انتظار نوبت کشتیها به منظور کمک به اقتصاد کشور.

فصل سوم ارکان:

ماده چهارم - ارکان سازمان به قرار زیر است:

الف - شورای عالی.

ب - هیأت عامل.

پ - مدیر عامل.

شورای عالی:

ماده پنجم - شورای عالی از وزیر دارایی، وزیر راه، وزیر اقتصاد، فرمانده نیروی دریایی شاهنشاهی و مدیر عامل سازمان برنامه یا معاونان آنها تشکیل می‌شود. ریاست شورای عالی با وزیر دارایی است و در جلساتی که وزیر دارایی حضور نداشته باشد رئیس جلسه را اعضای حاضر انتخاب خواهند نمود.

ماده ششم - وظایف و اختیارات شورای عالی عبارت است از:

۱ - تعیین خط مشی کلی سازمان.

۲ - تأیید تعرفه‌های حقوق و عوارض بندری جهت پیشنهاد برای تصویب مراجع مربوط.

۳ - تصویب بودجه سازمان.

۴ - تصویب گزارش سالانه سازمان.

۵ - اتخاذ تصمیم در مورد تحصیل وام یا اعتبار داخلی از بانکها و مؤسسات دولتی.

۶ - انتخاب اعضای هیأت عامل.

۷ - اتخاذ تصمیم درباره ارجاع دعاوی به داوری و تعیین داور و ختم دعوی به صلح.

۸ - تصویب طرح تشکیلات و شرح وظایف واحدهای تابع سازمان و آیین‌نامه‌های استخدام، بازنشستگی، بیمه، پس‌انداز و وام مسکن کارکنان بارعایت تبصره ماده (۱۱۲) قانون استخدام کشوری.

۹ - تصویب آیین‌نامه‌های مالی و معاملات و سایر آیین‌نامه‌های اجرایی سازمان.

۱۰ - تعیین حقوق و مزایای مدیر عامل و سایر اعضای هیأت عامل سازمان.

۱۱ - رسیدگی و اتخاذ تصمیم نسبت به موضوعات دیگری که در حدود مقررات این آیین‌نامه در دستور شورای عالی گذاشته می‌شود.

تبصره - شورای عالی می‌تواند در مواقع لزوم امور مالی سازمان را به وسیله کارشناسان رسمی و یا حسابداران قسم‌خورده مورد رسیدگی قرار دهد.

ماده هفتم - شورای عالی به طور عادی یا فوق‌العاده تشکیل می‌شود. جلسه عادی شورای عالی یک بار قبل از پایان تیر ماه هر سال برای رسیدگی به گزارش سالانه و سایر موضوعات مندرج در دستور جلسه و بار دیگر قبل از پایان آذر ماه برای بررسی بودجه و برنامه و تعیین خط مشی کلی سال بعد و سایر موضوعات مندرج در دستور جلسه تشکیل خواهد شد. جلسه فوق‌العاده شورای عالی با تقاضای هر یک از اعضای شورای عالی و یا مدیر عامل تشکیل می‌گردد. ماده هشتم - دعوت اعضای شورای عالی با رییس شوری است دستور جلسه در دعوتنامه ذکر می‌گردد و جلسات شورای عالی با حضور لااقل سه نفر از اعضاء رسمیت خواهد یافت و در هر حال تصمیمات شورای عالی با رأی سه نفر معتبر خواهد بود.

هیأت عامل:

ماده نهم - هیأت عامل سازمان مرکب است از مدیر عامل و چهار عضو که سمت معاون سازمان را هم خواهند داشت که از بین افراد واجد صلاحیت سازمان برای مدت سه سال انتخاب می‌شوند و تجدید انتخاب آنان برای دوره‌های بعد بلامانع است. مدیر عامل به پیشنهاد وزیر دارایی و تصویب شورای عالی با فرمان همایونی منصوب می‌شود و سمت معاونت وزارت دارایی را خواهد داشت و سایر اعضاء به پیشنهاد مدیر عامل و تصویب شورای عالی و یا حکم وزیر دارای منصوب می‌شوند. اعضاء هیأت عامل موظفاً انجام خدمت نموده و جز انجام این وظیفه حق ندارند هیچ نوع شغل دولتی یا غیر دولتی دیگر داشته باشند (به استثنای مؤسسات خیریه) اعضاء هیأت عامل حق ندارند در هیچ یک از شرکتهای کشتیرانی و یا شرکتهای و سازمانهایی که به نحوی از انحاء فعالیت آنها انجام خدمات بندری و یا دریایی باشد سهام و شریک باشند.

ماده دهم - وظایف و اختیارات هیأت عامل به قرار زیر است:

۱ - تهیه طرح تشکیلات و شرح وظائف واحدهای تابع سازمان و همچنین آیین‌نامه‌های استخدام، بازنشستگی، بیمه، پس‌انداز و وام مسکن کارکنان و پیشنهاد آنها به شورای عالی.

۲ - تهیه طرح آیین‌نامه‌های مالی و معاملات سازمان و سایر آیین‌نامه‌های اجرایی و پیشنهاد آنها به شورای عالی.

۳ - تهیه بودجه و برنامه‌های سازمان و پیشنهاد آنها به شورای عالی.

۴ - تهیه گزارش سالانه سازمان برای طرح در شورای عالی.

- ۵ - پیشنهاد ارجاع دعوی به داوری و تعیین داور یا ختم دعوی به صلح به شورای عالی.
- ۶ - پیشنهاد تحصیل اعتبار یا وام داخلی از بانکها و مؤسسات دولتی به شورای عالی.
- ۷ - تهیه تعرفه حقوق و عوارض بندری و همچنین تغییراتی که در تعرفه‌های مذکور ضرورت پیدا می‌کند برای پیشنهاد به شورای عالی.
- ۸ - اظهار نظر در مورد کلیه مسائل مربوط به وظائف سازمان که از طرف مدیر عامل یا هر یک از اعضاء هیأت عامل باید به شورای عالی پیشنهاد شود.
ماده یازدهم - رأی هیأت عامل به اکثریت معتبر است.
مدیر عامل:
- ماده دوازدهم - مدیر عامل بالاترین مقام اجرایی و مسئول اداره و حسن جریان امور و حفظ حقوق سازمان می‌باشد و وظایف و اختیارات او به شرح زیر است:
- ۱ - اجرای مصوبات شورای عالی و هیأت عامل و انجام کلیه امور اداری و فنی و مالی سازمان طبق مقررات این آیین‌نامه و سایر قوانین و آیین‌نامه‌های مربوط.
- ۲ - استخدام و تعلیق و یا اخراج کارمندان و مستخدمین و تعیین شغل و حقوق ترفیع آنان در حدود بودجه مصوب و مقررات مربوط.
- ۳ - امضاء اسناد و افتتاح حساب در بانکها و معرفی امضاءهای مجاز و صدور اجازه پرداخت هزینه در حدود بودجه مصوب و مقررات مربوط.
- ۴ - نمایندگی سازمان در مقابل اشخاص و کلیه مراجع قضایی و غیر قضایی داخلی و خارجی با حق انتخاب وکیل و اعطای حق وکالت در توکیل تا یک درجه.
- ۵ - تنظیم گزارشهای وضع مالی و امور جاری و عملیات انجام شده برای تسلیم به شورای عالی.
- ۶ - اجرای مصوبات شورای عالی در مورد تحصیل اعتبار یا وام داخلی از بانکها و مؤسسات دولتی.
- ۷ - تعیین و تغییر ساعات کار واحدهای تابعه سازمان.
- ۸ - مدیر عامل می‌تواند به مسئولیت خود قسمتی از اختیارات خود را به هر یک از اعضاء هیأت عامل و یا سایر کارکنان سازمان تفویض نماید.

فصل چهارم - امور مالی و استخدامی:

ماده سیزدهم - سال مالی سازمان از اول فروردین ماه هر سال شمسی شروع و به آخر اسفند ماه همان سال ختم می‌شود به استثنای سال اول که ابتدای آن تاریخ شروع به اجرای این آیین‌نامه است.

ماده چهاردهم - مدیر امور مالی سازمان به پیشنهاد مدیر عامل و تصویب وزیر دارایی تعیین می‌شود و بر طبق مقررات مربوط وظایف محوله را انجام خواهد داد.

تبصره - اسناد مربوط به تعهدات مالی سازمان باید به امضای مدیر عامل یا نماینده او و مدیر امور مالی یا نماینده او برسد.

ماده پانزدهم - درآمدهای سازمان مندرج در بند ۱۱ ماده ۳ این آیین‌نامه که بر طبق مقررات مربوط وصول خواهد شد درآمد اختصاصی سازمان شناخته می‌شود و به همین عنوان در بودجه کل کشور منظور و هزینه‌های سازمان از محل درآمدهای مذکور پرداخت خواهد شد.

ماده شانزدهم - مازاد درآمد سالیانه سازمان به پیشنهاد هیأت عامل و تصویب شورای عالی برای توسعه و تکمیل بنادر و سایر تأسیسات سازمان قابل مصرف خواهد بود.

ماده هفدهم - سازمان می‌تواند مدت خدمت آن دسته از کارکنان خود را که مشمول مقررات تبدیل مستخدمین غیر رسمی به رسمی موضوع قانون استخدام کشوری و قانون بیمه‌های اجتماعی نبوده و به علت کهولت یا معلول بودن قادر به انجام وظیفه نباشند بر طبق آیین‌نامه‌ای که از طرف هیأت عامل تهیه و به موافقت شورای عالی و تصویب کمیسیونهای دارایی و استخدام مجلسین خواهد رسید باز خرید نماید.

آیین‌نامه فوق مشتمل بر هفده ماده و دو تبصره که به استناد ماده ۲ قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل کادر بنادر و گمرکات مصوب تیر ماه ۱۳۴۸ در تاریخ ۲۵ و ۱۳۴۸،۱۰،۳۰ به ترتیب به تصویب کمیسیونهای دارایی و استخدام مجلس سنا رسیده بود، در جلسات ۹ و ۱۳ بهمن ماه ۱۳۴۸ به ترتیب مورد تصویب کمیسیونهای دارایی و امور استخدام و سازمانهای اداری مجلس شورای ملی قرار گرفت.

رییس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی